

Aanvullende notitie e-depot

1. Kern

1.1. Inleiding

Deze notitie is opgesteld op verzoek van de regiegroep van de pilot e-depot, die op 26 oktober 2021 bijeenkwam om een voorkeursscenario voor het vervolg van het e-depot aan te wijzen. De voorkeur werd uitgesproken voor scenario 2, mits een aantal zaken verduidelijkt kon worden, dat wordt gedaan in deze aanvullende notitie. De vragen en opmerkingen uit de bestuursvergadering van 17 november 2021 zijn meegenomen in deze notitie.

De vragen betroffen voornamelijk de werkwijze binnen dit scenario; het beschrijven van een aantal minimale succescriteria op de korte tot middellange (2024) termijn; en het nader beschrijven van de risico's en kansen die scenario 2 met zich meebrengt. Deze aanvullende notitie zal worden voorgelegd aan het bestuur, dat op 15 december 2021 een besluit zal nemen over het vervolg van het e-depotproject.

De notitie zal in het eerste hoofdstuk, de kern, ingaan op de hoofdzaken. Het tweede hoofdstuk is bedoeld als een nadere uitwerking en extra achtergrond.

1.2. Scenario 2 samengevat

Dit scenario heeft 3 overkoepelende uitgangspunten:

- Het RAZU realiseert een e-depot, zodat de aangesloten gemeenten kunnen voldoen aan hun wettelijke taak;
- Minimale basisfunctionaliteiten van het e-depot zijn operationeel in 2024;
- Het e-depot gaat uit van een modulaire aanpak en de informatiekundige visie Common Ground.

Om deze punten te realiseren worden er 2 sporen binnen dit scenario ingezet:

- Spoor 1 realiseert een modulair basis e-depot in 2024, waarbij waar mogelijk al wordt aangesloten of voorgesorteerd op Common Ground.
- Spoor 2 is gericht op het realiseren van de benodigde componenten voor de borging van duurzame toegankelijkheid van informatie via een Common Ground-initiatief. Deze componenten worden opgenomen in het e-depot en zijn herbruikbaar voor de aangesloten gemeenten binnen hun Common Ground omgeving.

Het twee-sporenmodel geeft ruimte voor diepgaande samenwerking op Common Ground zonder het belangrijkste doel uit het zicht te verliezen: een e-depot in 2024. Hoofdstuk 1.4 zal hierop verder ingaan en de basisfunctionaliteiten en het verdere tijdspad van dit scenario beschrijven.

1.3. Risico's en kansen

1.3.1. Wat is het risico voor de realisatie van het e-depot als niet alle modules/componenten in Common Ground op de markt zijn?

Op dit moment biedt de markt geen volledig samengestelde set aan modules aan die samen een volledig e-depot op basis van Common Ground kunnen vormen. Desondanks is een e-depot op basis van Common Ground wel haalbaar. Dankzij het Common Ground-principe oud-naast-nieuw is er ruimte om in eerste instantie te werken met onderdelen die nog niet of niet volledig voldoen aan principes van Common Ground. Zo zijn er bijvoorbeeld wel open source modules op de markt, die op termijn aangepast of aangevuld kunnen worden met Common Ground modules. Deze open source modules voldoen deels aan de eisen. Het e-depot zal daarmee tijdig werkzaam kunnen zijn (spoor 1), waarbij een groeipad richting volledig Common Ground inrichting zal zijn uitgezet (spoor 2).

1.3.2. Wat is het risico op kennisverlies bij vertrek van medewerkers?

Het e-depot is voor een deel kwetsbaar door verloop in personeel. Scenario 2 is hier gevoeliger voor door de extra complexiteit van verschillende modules, maar dit risico is in alle scenario's (buiten scenario 0 om) aanwezig. Om dit risico te ondervangen moeten er verschillende waarborgen worden ingesteld waardoor zowel het RAZU als de gemeente geen onoverkoombaar kennisverlies lijdt bij het vertrek van een medewerker.

De opsplitsing in twee sporen is een belangrijk onderdeel van de waarborgen. Het eerste spoor, de realisatie van het e-depot, wordt door een breder team binnen het RAZU en in goed overleg met de gemeenten uitgevoerd. Door niet zelf te ontwikkelen maar dit in goed uitgewerkte overeenkomsten met marktpartijen te doen wordt ook extern een extra kennisborging gerealiseerd.

Het tweede spoor, de ontwikkeling van de Common Ground componenten, wordt in het binnen Common Ground ontwikkelde samenwerkingsverband opgezet. Elk initiatief wordt uitgevoerd door een werkgroep bestaande uit medewerkers van meerdere organisaties, uit zowel de overheid als de markt. De werkgroep zal bij wisseling van personeel voorzien in de kennisborging en overdracht. Zie hoofdstuk 2.2 voor meer toelichting hierop. In beide sporen is goede verslaglegging en dossiervorming de basis voor het vastleggen en behouden van kennis. Dit zal niet enkel intern worden gedaan, er wordt ook voorzien in regulier overleg en reguliere rapportages naar de deelnemende gemeenten, zowel ambtelijk als bestuurlijk.

Het risico op verloop van personeel is niet enkel aanwezig bij het RAZU; onze gemeenten lopen hetzelfde risico. In de aanlooptrajecten van het e-depot zijn vaak enkel de adviseurs op het gebied van informatiebeheer intensief betrokken geweest. Voor een goede borging is het belangrijk om de samenwerking tussen het RAZU en de gemeenten breder op te zetten, zodat de ontwikkelde expertise goed geborgd wordt en niet enkel bij informatiebeheer komt te liggen. Hierin kunnen ook bestaande samenwerkingsverbanden worden betrokken, zoals de RID-Utrecht en gemeente Veenendaal (als ICT-leverancier van de gemeente Rhenen). Daarnaast is iedere gemeente verantwoordelijk voor de eigen personele en procesmatige borging in de voorbereidingen op aansluiting bij het e-depot.

1.3.3. Wat is het risico op budgetoverschrijdingen in dit scenario?

De modulaire insteek van dit scenario maakt de inschatting van de benodigde budgetten onzekerder dan bij een eenmalige aanbesteding (scenario 1). Door dit scenario in twee sporen op te delen, worden zowel de kosten als de risico's gespreid. Op basis van wat we nu weten en volgend op de door ons gevoerde gesprekken met leveranciers en andere archiefdiensten verwachten we met het gevraagde budget spoor 1 te kunnen realiseren. Het tweede spoor, de doorontwikkeling op basis van Common Ground, leent zich goed voor incrementele ontwikkelingen en daarbij passende stapsgewijze investeringen. Dit spoor leunt sterk op de structuur van Common Ground, waarbij organisaties gezamenlijk investeren.

Daarmee wordt niet gezegd dat er geen financiële onzekerheden zijn binnen dit innovatieve traject. Investerings in spoor twee zullen niet altijd binnen korte tijd zichtbaar zijn in het e-depot, en binnen een modulaire opbouw is te verwachten dat ontwikkelbudgetten soms opgehoogd moeten worden bij complexe koppelingen. Beide sporen zullen echter onderhevig zijn aan een strakke financiële regie door de directeur-archivaris en vooraf af te stemmen verantwoordingsinstrumenten richting het bestuur.

1.3.4. Wat is het risico voor het e-depot als de gemeenten niet overgaan op Common Ground?

Er is geen risico voor het e-depot als de gemeenten niet overgaan op Common Ground. Het doel van het e-depot is om alle vormen van informatie op te kunnen nemen, óók informatie die niet is opgebouwd in een Common Ground structuur. Door het e-depot in te richten op basis van Common Ground, is het e-depot flexibel genoeg om beter bij gemeenten die nu of in de toekomst over gaan op Common Ground aan te sluiten.

1.3.5. Wat zijn de kansen voor de gemeente in dit scenario

Door nu met het e-depot aan te sluiten bij de visie van Common Ground, pakken gemeenten de kans om in de toekomst zelf ook goed aan te kunnen sluiten bij het e-depot wanneer ze zelf ook richting Common Ground gaan bewegen. Het meest vanzelfsprekende voorbeeld is de ondersteuning van “bewaren bij de bron”, waarbij het RAZU de informatie beheert terwijl het nog staat opgeslagen bij de gemeente zelf. Dit werkt ook andersom, informatie die verplaatst is naar het e-depot blijft beschikbaar binnen de systemen van de gemeente.

Ontwikkelingen binnen spoor 2 bieden daarnaast extra kansen voor gemeenten door componenten te bieden die ook binnen bestaande gemeentelijke processen te gebruiken zijn. Denk hierbij aan een uniforme (en veelal geautomatiseerde) wijze van metadatering, waardering en selectie en openbaarheid. Hiermee vindt aansluiting plaats bij nieuwe ontwikkelingen, zoals de invoering van de Omgevingswet en de Wet open overheid (Woo). In dit laatste geval wordt dit zeer tastbaar door de harmonisatie van openbaarheidsgronden tussen de Woo en de nieuwe Archiefwet, waardoor een component dat de openbaarheid van informatie regelt zowel in het e-depot als in de processen van de gemeente actief zal zijn.

Tot slot doen met dit scenario zowel het RAZU als de gemeenten meer kennis op van Common Ground, wat bruikbaar kan zijn in toekomstige transities binnen de gemeenten wanneer zij (geleidelijk) overgaan op Common Ground.

1.3.6. Wat is de kans op samenwerking in de regio en het land?

Het afgelopen jaar heeft het RAZU met 17 archiefdiensten en vele andere gemeentelijke en niet gemeentelijke organisaties gesproken. Meerdere van hen hebben aangegeven de meerwaarde van deze ontwikkeling in te zien. Specifiek in onze regio hebben meerdere archiefdiensten aangegeven interesse te hebben in samenwerking, waaronder Het Utrechts Archief, Archief Eemland en RHC Vecht en Venen. Deze archiefdiensten herkennen onze knelpunten binnen de bestaande markt en oplossingen.

Voor deze samenwerkingen zijn, in afwachting van het besluitvormingsproces van het RAZU, nog geen mensen of middelen toegezegd, noch een vorm afgesproken. Op basis van het RAZU-bestuursbesluit zullen deze gesprekken verder worden gevoerd en verkend worden in welke vorm samenwerking aangegaan kan worden. Daarnaast zal het RAZU voor het ontwikkelen van Common Ground componenten (spoor 2) landelijk, via de standaardwegen van de VNG en Common Ground, samenwerkingspartners moeten vinden. Tot slot moet het RAZU goede samenwerking vinden op het technische vlak. Er zijn veel softwarebedrijven actief op het gebied van Common Ground, de verwachting is dat samenwerkingspartners gevonden kunnen worden.

Naar aanleiding van de bestuursvergadering op 17 november 2021 heeft onze provinciale toezichthouder navraag gedaan bij collega-provincies om te inventariseren of gelijke initiatieven plaatsvinden. Hoewel er geen identieke combinatietrajecten plaatsvinden, zijn er wel enkele aanknopingspunten. Er zijn gemeenten die met een e-depot leverancier direct contact hebben en daarmee een goede gesprekspartner kunnen zijn voor het RAZU. Daarnaast zijn er een aantal grote gemeenten die enerzijds zelf met Common Ground bezig zijn en anderzijds een groot aandeel in de lokale archiefdienst hebben.

1.4. Wat wordt wanneer opgeleverd?

Hoewel door innovatieve opzet van scenario 2 en zijn vele samenwerkingsselementen het te plotten traject inherent in beweging zal zijn, zijn er een aantal duidelijke mijlpalen te definiëren. De volgorde en snelheid waarin deze mijlpalen worden behaald hangt sterk af van het moment van een definitief besluit door het bestuur, de toegezegde middelen en vervolgens te vinden samenwerkingspartners. Wel is er per mijlpaal een periode gedefinieerd en geldt in dit geheel de algemene deadline zoals verwoord onder 1.2: in 2024 functioneert het basis e-depot.

Mijlpaal	Samenwerkings- en verantwoordingsstructuur afstemmen
Spoor	1 & 2
Nadere beschrijving	Op basis van het genomen besluit moet met zowel de ambtelijke organisaties als het bestuur afgestemd worden wat het gewenste verantwoordingsniveau wordt en hoe de generieke samenwerkingsstructuur wordt ingericht. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan thematische regiegroepen, bijv. op informatiebeveiliging.
Meetwaarde succes	Vastgestelde documentatie met toezeggingen vanuit gemeenten
Periode	Z.s.m. maar uiterlijk 6 maanden na het nemen van het besluit

Mijlpaal	Uitgewerkte doelarchitectuur voor het basis e-depot
Spoor	1
Nadere beschrijving	Aan het begin van spoor één moet een doelarchitectuur worden opgesteld waarnaartoe wordt gewerkt. Deze doelarchitectuur zal leidend zijn binnen het vervolgtraject en periodiek worden bijgewerkt.
Meetwaarde succes	Vastgestelde documentatie
Periode	Z.s.m. maar uiterlijk 6 maanden na start spoor 1

Mijlpaal	Eerste inkoop- en realisatieronde
Spoor	1
Nadere beschrijving	Op basis van de doelarchitectuur zijn de eerste basis componenten geselecteerd, zijn marktverkenningen uitgevoerd voor deze componenten en is een start gemaakt met de aanschaf en implementatie van deze componenten
Meetwaarde succes	Vastgestelde marktverkenningen en implementaties, passend bij de doelarchitectuur
Periode	Eind 2022

Mijlpaal	Definitiefase Spoor 2
Spoor	2
Nadere beschrijving	Samen met samenwerkingspartners wordt in een nog vast te stellen vorm de definitie van Duurzame Toegankelijkheid binnen Common Ground uitgewerkt en openbaar ter consultatie aangeboden op online platforms. Deze definitie is noodzakelijk om binnen spoor twee initiatieven te starten.
Meetwaarde succes	<ol style="list-style-type: none"> 1. Breed bediscussieerde (en, bij voorkeur, gedragen) definitie van Duurzame toegankelijkheid, welke openbaar online feedback heeft ontvangen 2. Op basis van deze definitie een vertaling gemaakt naar de verschillende functionele aspecten die binnen CG moeten worden gerealiseerd 3. De definitie en functionele aspecten gepubliceerd op commonground.nl
Periode	Vanaf de start van spoor 2 gerekend: 2 kwartalen voor brede discussie, max 1 kwartaal voor uitwerking en publicatie.

Mijlpaal	Start initiatieven
Spoor	2
Nadere beschrijving	Op basis van de functionele aspecten van digitale duurzaamheid kunnen componenten worden gerealiseerd. Dit gebeurt in Common Ground verband door eerste een waardepropositie op te stellen, daar medestanders bij te zoeken en vervolgens een initiatief te starten (met een soort werkgroep).
Meetwaarde succes	<ol style="list-style-type: none"> 1. 2 waardeproposities opgesteld voor de (volgens het RAZU) belangrijkste functionele aspecten van digitale duurzaamheid binnen CG

	2. Tenminste 1 succesvol opgestart initiatief
Periode	Uiterlijk eind 2022, of 1 kwartaal na publicatie functionele aspecten (Initiatief hangt in grote mate af van welwillendheid medestanders)
Let op:	Nadere uitwerking van initiatieven en meetbare successen kan pas worden opgeleverd zodra initiatieven starten. Hierover wordt t.z.t. op basis van de vastgestelde verantwoordingsstructuur over gerapporteerd.

Mijlpaal	Realisatie basis e-depot
Spoor	1
Nadere beschrijving	Naar aanleiding van de eerste inkoop- en realisatiefase van spoor 1 wordt eind 2022 een planning opgeleverd voor de volledige basis. Deze planning wordt vervolgens gevolgd zodat eind 2024 de gehele basis staat.
Meetwaarde succes	<ol style="list-style-type: none"> Opgeleverde planning Een basis e-depot dat aan de volgende eisen voldoet: <ul style="list-style-type: none"> Een Ingest voor: <ul style="list-style-type: none"> Eenvoudige stukken zoals gedigitaliseerde bouwdoossiers Eenvoudige objecten met aggregatie, zonder inhoudelijke data (dus een zaak en document met metadata kan wel) Een beheercomponent waarmee: <ul style="list-style-type: none"> Metadata aanpasbaar is Ordering van objecten mogelijk is Autorisaties in eenvoudige zin kunnen worden toegepast Veilig opslag met: <ul style="list-style-type: none"> Redundante opslag met actieve en passieve preservering Role-based access Systeem brede logging Interne raadpleegmodule waaronder een: <ul style="list-style-type: none"> Gesloten omgeving waar RAZU medewerkers stukken kunnen zien Gesloten omgeving voor de studiezaal met toegang Een website met eenvoudige toegang tot stukken om: <ul style="list-style-type: none"> Eenvoudige objecten zichtbaar in viewer (zoals pdf-bestanden) Objecten te downloaden
Periode	Uiterlijk eind 2022 de planning; 2024 oplevering

2. Nadere toelichting

2.1. Wat is een “modulair e-depot op basis van Common Ground”?

Het modulaire e-depot op basis van Common Ground behoeft nog enige nadere uitleg. In scenario 2 wordt uitgegaan van een modulaire opbouw, waarbij gebruik wordt gemaakt van losse onderdelen die tezamen de functionaliteiten van het e-depot kunnen leveren. Door een modulaire opbouw kan het geheel relatief eenvoudig worden uitgebreid met functionaliteiten, terwijl de individuele modules niet geheel gericht hoeven te zijn op duurzame toegankelijkheid. Daar waarbij klassieke (‘silo’) applicaties zo worden ontwikkeld en afgestemd dat alles in het systeem gericht is op duurzame toegankelijkheid, richt een modulaire aanpak zich op specialistische (en daarmee kleinere) modules die taken uitvoeren die noodzakelijk zijn maar niet specifiek voor het e-depot zijn ontwikkeld. Denk bijvoorbeeld aan een authenticatie server of een virusscanner; twee basale functionaliteiten die vaak ingebouwd worden in silo's, maar eigenlijk eenmalig kunnen worden gebouwd en opgeroepen door meerdere systemen, waaronder het e-depot. Hiermee wordt tevens een mogelijkheid geopend om het e-depot

op het gebied van informatiebeveiliging nauw te integreren in het robuuste gemeentelijke, in plaats van een aparte silo met apart (handmatig in te richten) beveiligingsbeleid.

Een dergelijke visie sluit naadloos aan bij de uitgangspunten van Samen Organiseren en Common Ground. Hierin werken de VNG, gemeenten, ketenpartners en leveranciers gezamenlijk aan de realisatie van Common Ground waarin wordt uitgegaan van enkelvoudig ontwikkelen, meervoudig gebruik. Het maakt overheden wendbaarder en geeft meer grip op functionaliteiten en kosten, maar geeft ook de kans om beter aan te sluiten bij de wensen vanuit het proces (bijv. Hergebruik van historische data), bestuur en samenleving. Daarnaast opent het ook deuren tot meer innovatie door de markt, die ten opzichte van traditionele silo-aanbestedingen, met losse modules veel meer ingangen heeft om nieuwe producten te introduceren.

Deze beschrijving betekent niet dat een modulair e-depot op basis van Common Ground vereist dat het RAZU in één groot project een geheel aan modules gaat samenstellen die exact voldoen aan alle vereisten van Common Ground. Gezien het Common Ground-principe 'oud naast nieuw' is het veel logischer en werkbaarder om in een twee sporen traject enerzijds te starten met de ontwikkeling van een modulair e-depot dat zich op een pragmatische wijze probeert te houden aan Common Ground, en anderzijds binnen de Common Ground community een initiatief te starten voor het oppakken van de duurzame toegankelijkheid, wat op dit moment nog een serieuze lacune is binnen het ontwikkelde landschap. Verderop in deze notitie meer hierover.

2.2. De ontwikkeling van de twee sporen van scenario 2

Voor de ontwikkeling van een modulair e-depot heeft het RAZU een twee sporen traject voor ogen. Enerzijds zal er, mede gezien de reeds bestaande urgentie en wettelijke taak, gewerkt worden aan een basaal e-depot waarbij pragmatisch wordt aangesloten bij Common Ground. Anderzijds zal er binnen de structuren van Samen Organiseren en Common Ground een initiatief gestart worden voor de borging van de digitale duurzaamheid binnen een Common Ground landschap. Hier geven we een korte toelichting over beide sporen.

Spoor 1: het basale e-depot in twee jaar

Omdat er binnen Common Ground nog geen kant-en-klare e-depot oplossing beschikbaar is moet er gekeken worden hoe dit wel gerealiseerd kan worden. Dit vereist enerzijds initiatief om te werken aan de specialistische onderdelen die tezamen duurzame toegankelijkheid waarborgen binnen Common Ground (spoor 2). Echter, wachten op dit spoor in de hoop dat er op korte tot middellange termijn wel dat complete pakket beschikbaar komt zou risicovol zijn en onzekerheid met zich meebrengen. Om een oplossing te kunnen bieden voor de wettelijke taak is het noodzakelijk om binnen een vooraf vast te stellen periode te werken aan een e-depot waarbij op een pragmatische wijze modules worden gebruikt die enerzijds tezamen de e-depot functionaliteit kunnen waarborgen en anderzijds óf reeds geschikt zijn voor integratie binnen Common Ground, óf open staan voor doorontwikkeling richting Common Ground. Hierbij wordt implementatie op basis van Haven, de technische infrastructuur van Common Ground, een belangrijk aandachtspunt.

Dit eerste spoor start met een definitiefase waarin de architectuur en bijhorende vereisten voor het basale e-depot worden vastgesteld. Gezien het voorwerk tijdens de pilot e-depot verwachten we dat dit een relatief korte periode kan zijn. Vervolgens wordt in een verkenningfase gezocht naar beschikbare modules die tezamen kunnen worden ingezet, waarbij direct wordt gekeken naar geschikte strategische en technische partners die noodzakelijk zijn voor de realisatie. Wij zien in de huidige markt meerdere mogelijke kandidaten voor de verschillende functionaliteiten van een modulair e-depot. Een aantal voorbeelden:

- Het RAZU is via gemeente Houten reeds gebruiker van Microsoft Azure storage, waarbinnen dataopslag kan worden afgenomen. Azure ondersteunt toegang via API's en heeft uitgebreide documentatie voor het gebruik van deze API's. Azure zou daarmee kunnen functioneren in de opslag-laag. Of Azure vanuit archivistisch oogpunt geschikt is voor het e-depot zal worden bepaald op het moment dat deze module wordt voorbereid.

- Archivemata en Archivesspace zijn open-source software voor het beheer van archieven, zowel technisch-functioneel (Archivemata; 'digitaal preservingssysteem') als voor gebruikers (Archivesspace; 'collectiebeheersysteem'). Beide systemen ondersteunen restful API's en zouden daarmee mogelijk toepasbaar kunnen zijn, maar voor beide moet worden onderzocht of ze passend zijn binnen Common Ground.
- Voor de interactielaag is een webbased raamwerk nodig. De meeste cloud-applicaties bieden al een (gedeeltelijke) webpagina waarvanuit beheer kan worden gepleegd maar om het e-depot met meerdere archiefbronnen op een integrale wijze te beheren en ontsluiten is een overkoepelend raamwerk waarschijnlijk noodzakelijk. Hiervoor zijn verschillende opties reeds op de markt. Een voorbeeld hiervan is Betty Blocks, dat reeds in gebruik is bij een andere archiefdienst.

Zodra de eerste modules en kandidaten zijn geselecteerd kan van start worden gegaan met een beta-implementatie, waarbij zowel functionaliteit, veiligheid als gebruiksvriendelijkheid centraal zullen staan. Daar waar mogelijke Common Ground functionaliteiten in de verkenningfase waren geïdentificeerd worden deze getest tijdens de implementatiefase. De implementatiefase eindigt zodra er een werkend geheel is opgeleverd dat in staat is voor een basale ingest, beheer en ontsluiting, zijnde het kunnen zoeken van informatieobjecten en online bekijken van simpele onderdelen zoals PDF-bestanden. Hierop volgt de inrichtingsfase, waarin het systeem naar archivistische principes wordt ingericht en klaar gemaakt voor de opname van de eerste digitale archieven. Samen met onze gemeenten zal worden bepaald welke archieven geschikt en klaar zijn voor opname rond het einde van 2024.

Spoor 2: Samen de duurzame toegankelijkheid binnen Common Ground borgen

Het tweede spoor start tegelijkertijd op met het eerste en heeft tot doel om duurzame toegankelijkheid binnen Common Ground te borgen. Dat hierbij gebruik moet worden gemaakt van bestaande VNG structuren binnen het overkoepelende Samen Organiseren staat voor het RAZU vast. Ons inziens is de meest logische aanvliegroute om op korte termijn een brede definitie op te stellen van wat er onder Duurzame Toegankelijkheid wordt verstaan als er gesproken wordt over Common Ground en integrale systemen. Bij voorkeur geschiedt dit door samen met VNG en archiefdiensten een bijeenkomst te organiseren / faciliteren. Door deze brede definitie vervolgens af te pellen naar de individuele componenten kunnen een of meerdere initiatieven worden gestart op basis van goed uitgewerkte waardeproposities.¹ Dit klinkt wellicht groots opgezet maar is gelijkend aan de overkoepelende Zaakgericht Werken ontwikkeling binnen Common Ground, waarbij door verschillende groepen werken aan alle kleine aspecten die noodzakelijk zijn voor een Common Ground manier van zaakgericht werken te ondersteunen.

Het RAZU hoopt zo bij één tot twee initiatieven aangesloten te kunnen zijn die binnen twee jaar in de realisatiefase worden gebracht. Duurzame toegankelijkheid bestaat echter uit meer dan twee componenten, maar door als aanjager te fungeren en betrokken te zijn bij de initiatie van de overkoepelende definitie kunnen hopelijk meerdere werkgroepen door andere partners worden gestart.

¹ "De waardepropositie is een korte maar krachtige uitleg van welk probleem het initiatief oplost en welke voordelen het voor de klant zal opleveren. Het gaat daarbij om een omschrijving van het initiatief, het minimaal te bereiken resultaat (MVP) en het gewenste maatschappelijke effect met meetbare indicatoren. (...) De waardepropositie specificeert dus de business waarde en de (maatschappelijke) opgave waar het initiatief zich op richt. Het is daarbij belangrijk om een coalitie te smeden met verschillende partners. Samen kunnen gemeenten, VNG, ketenpartners en marktpartijen opgaven integraal aanpakken vanuit een onderliggende gegevensontsluiting en gegevensuitwisseling die toekomstvast is. Per opgave is dus een juiste coalitie van samenwerkende partners nodig." -Aan de Slag met Common Ground, VNG 2020

Puntsgewijs ziet spoor twee er als volgt uit:

- Start initiatief overkoepelend thema Duurzame toegankelijkheid
- Op basis van de definitie onderverdelen in componenten en functionaliteiten die klein genoeg zijn voor reële waardeproposities
- Samen met geïnteresseerden, ketenpartners en leveranciers het opstellen van één of twee waardeproposities waarin het RAZU deelneemt
- Zoek, indien nodig, extra financiering en een marktpartij voor de waardeproposities
- Product owner aanwijzen en ontwikkelteam samenstellen
- Ontwikkeling starten en daarmee de ‘funnel’ doorlopen (initiatie, realisatie en gebruik)

2.3. De rol van de gemeenten

De samenwerking tussen het RAZU en de gemeenten zal in dit scenario op verschillende manieren worden vormgegeven. Allereerst zal het RAZU periodiek expertise nodig hebben die het zelf niet in huis heeft. Over de inzet van deze functionarissen moeten nadere afspraken worden gemaakt. De volgende expertises kunnen voorafgaand aan de start van het project worden gedefinieerd:

- Inkoopadviseur: Voorafgaand aan de aanschaf van modules heeft het RAZU een inkoopadviseur nodig. De inkoopadviseur dient als adviseur voor en controleur op de aanbestedingsdocumenten, zodat de kwaliteit hiervan wordt gewaarborgd. Frequentie: ad hoc, paar uur per maand.
- IT-adviseur: Deels zullen IT gerelateerde vragen door commerciële partners worden opgevangen. Toch is het aannemelijk dat er af en toe concrete IT-vragen zich voordoen. Ondersteuning van een expert is hierbij wenselijk. Frequentie: ad hoc, paar uur per maand.
- Testers: Naast RAZU-medewerkers en -onderzoekers moet er met gemeenten getest worden zodat gecontroleerd kan worden dat de opgeleverde functionaliteit voldoet aan de gestelde eisen. Per gemeente zijn periodiek 1 tot 2 testers nodig, afhankelijk van de te testen module, die met een gezamenlijk testprotocol werken.

Naast periodieke expertise is er ook samenwerking nodig. Deze samenwerking zal op projectbasis plaatsvinden, op dezelfde manier zoals nu ook werkgroepen tussen de gemeenten en het RAZU worden georganiseerd. Elk project zal een specifiek doel hebben. Denk hierbij aan een werkgroep die in een aantal bijeenkomsten het thema ‘duurzaamheid’ samen uitwerkt, dat als basis kan dienen voor het ontwikkelen van modules en API’s in de Common Ground community. Een ander project zou het testen van een overbrengingstraject kunnen zijn. Het RAZU zal deze samenwerking nodig hebben om het e-depot vlot en succesvol te ontwikkelen, maar per project zal er bepaald worden welke gemeente deel zal nemen en wat de werklast zal zijn van het project. Op deze manier zal het werkbaar blijven en bepalen de gemeenten samen met het RAZU het tempo dat gelopen kan worden.

Tot slot zal er periodiek een evaluerende rol van de gemeenten verwacht worden. Het RAZU dient de gemeenten op de hoogte te houden van ontwikkelingen en het is aan de gemeenten om hierop ook toe te zien. Wanneer doelen bereikt worden of juist moeten worden bijgesteld, zal er indien nodig een bijeenkomst worden gepland.